

ANY CARNER 2020

Banyoles, 21 de juliol – Claustre del Monestir

J. N. Santaaulàlia: «Llum i cendra. Set poemes de Josep Carner»

CANÇONETES DEL “DEU-NOS-DO”

(Fragment, **Bella terra, bella gent**, 1918; v.d., **Poesia**, 1957)

(...)

No hi fa re que solitaris

fem la via pels afraus.

Conspirem enmig d'un núvol.

S'emmiralla als gorgs suaus

—fins i tot ans de bastir-lo—

un vell ordre de palaus.

A UNA FONT, EN LA NIT

(**Bella terra, bella gent**, 1918; v.d., **Poesia**, 1957)

Per què et planys i mortifiques

el dolcíssim infinit,

oh la font, tu que somiques

i potser d'un plany petit?

¿És que enyores tes estones

d'ignorant universal

dins l'espluga que abandones,

orba entranya maternal?

¿Et fa por l'aura gelada
que escabella el teu encís,
o bé et punxa l'estelada
reflectida en l'aiguadís?

Qui sap mai si tota enveges
i escarnida de l'estrany,
com ma vida somiqueges,
mesquineta i amb afany.

2Ah, qui fos les serralades,
mar, ni un dia sota peu,
arbre d'ales encantades,
astre, lluny de tot arreu!

Oh la font, tu que llangueixes,
oh germana, vulgues dir
si has plorat perquè existeixes
o d'a penes existir.

TARDOR

(**Les monjoies**, 1912; v.d., **Poesia**, 1957)

La pollancreda es torç a l'hora crua
que el vent, ple de venjances, la malmena;
i va deixant, en incomptable ofrena,
un plor d'argent sobre la terra nua.

Hores d'amor amb tornassol de pena,
totes fugíreu, infidel corrua.
Plor transparent de tot el món traspua
i encara fa la posta més serena.

Les ertes fulles de brancams i tòries,
tot somniant llurs pàl·lides històries,
finaran en compàs de melodia.

Eleva a seny sonor les malaurances,
tu, menys mortal que les esgarrifances,
oh pura pietat de poesia!

EL RAPTE INVISIBLE

(**El veire encantat**, 1933; v.d., **Poesia**, 1957)

Me n'he dut el tresor de les paraules
que no em digueres, i del bes contrit,
perdut pels aires, que no es féu delit,
esca de rimes i llavor de faules.

Només ho sap el riu, només els saules
que t'hagi pres en ànima i sentit;
debades, on no soc, sense esperit,
t'alces, t'asseus, et colgues i t'entaules.

Lluny de mi i amb les ombres al voltant,
no saps que en un bell feix guspirejant
restes contra el meu cor, arrabassada.

I minves i t'apagues lluny de mi
sense esma de mirar ni de traïr,
pitjor que morta i altre cop no nada.

SALM DE LA CAPTIVITAT

(Poesia, 1957)

Cada mirada nostra és entelada ;
cada mot nostre, esclau.
Cada dia atueix les nostres vides
qui ens mena amb jou per odi de la pau. 4

Oh Déu que ens assabentes amb el càstig!
Que el so del nostre plany et sigui dolç.
Els teus servents amen llurs pedres
i es compadeixen de llur trista pols. 8

Refés els nostres dies amb saba d'esperança ;
cruel és tot poder si ton esguard en fuig;
que et resti obedient qui se't confia:
serà desfet qui es deia armat pel teu enuig. 12

Tu que, excel·lint en pietat els jutges,
salves d'una mirada al condemnat,
redreça la desferra del que fórem,
dona'ns penyora de benignitat. 16

El temps de prova dura una diada,
ton càstig una nit.
Mai no serà tot temps sotraguejada
la terra que has bastit. 20

Soni la nostra veu, que ara ens ofeguen,
en càntic immortal.
Salva, a l'abric de renaixents columnes,
el nostre clos pairal. 24

I que l'or de la teva solellada
consoli les afraus, coroni el cim
quan ton alè ens retiris
i encara ens facis terra d'aquella d'on venim. 28

L'ALTRE ENYOR

(**Paliers**, 1950; v.d., **Poesia**, 1957)

IV

Oh Tu, pura en mes dolces vagaries,
per l'odi invulnerada i la temor,
jo sé que radiant existiries
mal que fos l'únic que et retés honor.

Vindràs per ignorades agonies,
per innumbrables pensaments d'amor,
per nits de vetlla i afanyosos dies:
i de Tu, de Tu sola tinc enyor.

Oh de bell nou serena i alta i justa!
Triga, si cal, a fer-te més augusta,
superbament ungida pel flagell.

Que cap batalla serà mai perduda
si sofríssim el dany i la caiguda
sota plec mai no vist de ton mantell.

PLANY AL COR DE L'HIVERN

(Poesia, 1957)

Ja només se m'adiu el cel tancat,
el dia curt i l'esbarzer gebrat.

Só lluny de tot el que fou part de mi;
com tornar enrere en sepultat camí?

Alafeixucs, envolten el cor meu
els quatre corbs damunt la neu,

els quatre corbs més negres que la nit:
dol, solitud, enyorament, oblit.

De sobte, i al compàs d'un tremolor,
es bada en el boirat un ull rodó:

l'obliquïtat d'un raig escadusser
cossa de diamants tot l'esbarzer.

Vull esperar de nou l'inesperat,
oh pobra punxa que t'has fet esclat!

Ja el teu senyal enjoiarà mon cor,
oh ram hostil que portes un tresor!